

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

II. in Josue, Judices, Libros Regum, Paralipomenōn, Esdrae, & Iob;

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

πα, τα. ἢ μόνον τὰς ἑξῆς τῶν ἐπιπέδων ἀλλ' ἡ ἀληθὴς ἀπορία ὑπάρχει τῶν δώδεκα. In nono autem Commentariarum in Genesim (sunt autem omnino duodecim) non solum eos qui nonum praecedunt, ascendit Alexandria fuisse compositos. Eusebium secutus est Suidas. Saep̄ autem in numerorum notis labuntur librarij; inde fortasse error, adscripto ἑξ̄ pro ἑπ̄. vel certe in eo Codice quo utebatur Eusebius, in unum coaluerunt posteriores libri duo, ut pote qui circa idem argumentum versarentur.

Septemdecim Homilias in Genesim hodieque superstites Rufinus Latino sermone donavit: diversas illas esse à mysticis Homiliis infra ostendemus. Idem certe Hieronymus in Epistola 126. ad Evagrium, scribit Origenem in prima Homiliarum in Genesim de Melchisedec disseruisse: cujus cum nulla habeatur mentio in prima Homiliarum quae supersunt, concluditur vel respexisse Hieronymum ad priorem Mysticarum Homiliarum, vel plures alias Homiliarum in Genesim collectiones extitisse.

Rufin. In-
v. lib. 1.

Fragmenta aliquot è Tomis Origenis in Exodum vigesimo sexto Philocaliae capite continentur. In eundem praeterea librum, & in Leviticum Excerpta seu Scholia scripsisse eum tradit Hieronymus apud Rufinum. Duodecim vero Homilias in priorem hunc Scripturae librum, sexdecim in postremum Rufinus Latine refudit. Aliud ex Homilia secunda in Leviticum fragmentum habetur Philocaliae primo capite, cujus ne apicem quidem in Homilia Latinae editionis secunda, aliisve reperias. Ex quo facile intellectu est plures quoque in Leviticum Homiliarum collectiones fuisse. Id ex eo etiam probatur, quod cum Homilia 4. dicat Origenes se iam supra de lineis vestibus saepe egisse, & Homilia 6. sparsim se & saepe de consecratione Sacerdotis & unctione disseruisse, nihil tamen ejusmodi in superioribus penitus extet. At ex Homiliis autem extemporalibus depromptum sit fragmentum istud primi Philocaliae capitis ex Homilia 2. in Leviticum, an ex elaboratis per otium, (utriusque enim generis Homilias profudisse Origenem demonstrabimus infra) incertum est.

Rufin. Pro-
log. Homil.
Origen. in
Numer.

Praeter Homilias octo & viginti in Numeros, Scholia quoque edidisse eum tradit Rufinus: sed in unum ita cum Homiliis permista sunt ab hoc Rufino, cum Latine utraque exponeret, ut pro eodem haberi possent: Quaeunque, inquit, in Numerorum libro, sive Homiliatico stilo, sive etiam ex his quae Excerpta appellantur, scripta reperimus, haec perurgente te Romana, ut potuimus, voce ex diversis in unum ordinem collecta digessimus. Hieronymus in interpretatione duodecimae Origenis in Ieremiam Homiliae notat de sacerdotalibus benedictionibus Adamantium disseruisse. Nihil autem hujusmodi in Rufiniana collectione comparet. Igitur vel Homilias istas pro consuetudine sua decurtavit & interpolavit Rufinus; vel aliqua iam ipsius aetate exceiderant.

Hier. Epist.
65. cap. 1.

Sepe aliquando in Deuteronomium disseruisse Origenes declarat Hom. 8. in Luc. Eundem vero librum explanaturum se affirmat Tom. 32. in Iohann. Octo in eum Homilias Origenis commemorat Cassiodorus libr. De institut. divin. Scripturar. cap. 1. Reliqui etiam vobis in Deuteronomium sermones octo (Origenis) in quibus est minuta nimis & subtilis expositio. Rufinus in Prologo ad Vrsacium: Iam enim ex omnibus, quae in Lege scripta reperi, sola ut puto in Deuteronomio desunt Oratiunculae, quas si Dominus iuverit, & sanitatem dederit oculis, cupimus reliquo corpori sociare. Porro memoratos in Pentateuchum Tomos significavit Hieronymus, cum Ambrosium dixit Origenis Hexaëmeron compilasse.

II. Viginti sex Homilias in Iosue ex tempore ab Adamantio sene recitatas, & industria Exceptorum servatas Rufinus Latine reddidit. Fragmentum ex Homilia 20. duodecimum Philocaliae caput representat. Homilias novem in Iudices Latinis itidem verbis retulit Rufinus. Origenes in Prologo Commentariorum in Canticum Canticorum, agens de Cantico Deborah ita scribit: Verum & de his plenius in illis oratiunculis quas de libello Iudicum edidimus, diffusa reperies. Atqui ex oratiunculis in Iudices quae supersunt, sexta Canticum Deborah explanat. Verisimile ergo est has ipsas Homilias designari ab Origene, proindeque ab eo ipso fuisse editas, non ex tempore conceptas & recitatas. In libros Regum duas omnino Homiliae supersunt: prior in 1. Reg. cap. 1, & 2. altera in 1. Reg. 28. in qua de Engastrimitho disputatur. Priorem Latinae habet Origenis editio; alteram è Vaticanis membranis Allatius eruit. Homilia insuper tertia in Iosue ait Origenes se aliquando de duabus meretricibus, quarum litem Salomon disceptavit, in Ecclesia ad populum disse-ruisse. Cassiodorus praeterea in libro De institutione divinarum Scripturarum, cap. 2. affirmat se quatuor Origenis Homilias in primum librum Regum invenisse; unam in librum secundum: & unam, eamque prolixam in librum secundum Paralipomenon. Idem cap. 6. narrat visas sibi in duos Esdrae Libros singulas Origenis Homilias, quae à Bellatore Presbytero Romana oratione explicatae sunt. Iobum multis Homiliis Origenes exposuit. Sic Eustathius Antiochenus in Diagnostico de Engastrimitho: ἡ δὲ ἐν τῷ πολὺν ἄριστον μιλῆσας ἰὼβ... μετ' αὐτῶν εἰς τὰ ἅπαντα ἀποκρίσας ὁρμήσας δόγμα τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ γραμμένα: Cum de misero Iob

Iob

A *Iob Homilias habuisset, in Filiarum nomina sublimi oratione excurrens, aniliter eo in argumento versatus est. Has Homilias ad sensum fuisse ab Hilario conversas tradit Hieronymus in Catalogo Scriptor. Eccles. & Epist. 75. adv. Vigilantium, ubi & id apponit: Cur Tractatus eius (Origenis) in Iob descriptos habes, in quibus contra Diabolum, & de Sircis, casuque disputans, quaedam locutus est qua Ecclesia non recipit?*

III. Psalterium Origenes triplici expositionum genere illustravit, Commentariis, Homiliis, & Scholiis. Primum illum inter Græcos integrum Psalmorum corpus multis voluminibus explicasse proditum est ab Hieronymo Epist. 89. ad August. quod de Commentariis intelligo. Ex his multa vel imitatum, vel interpretatum fuisse Hilarium idem auctor est; qui & septem de Tomis illis se Latinis verbis expressisse refert, à Psalmo nimirum decimo ad decimum sextum. Idem etiam libr. 1. Apolog. adv. Rufin. cap. 3. *Octogessimum quoque*

B *nonum Psalmum, inquit, qui scribitur, Oratio Moysi, hominis Dei, & reliquos undecim, qui non habent titulos, secundum Huilli expositionem, ejusdem Moysi putat (Origenes) nec dedignatur Ebraeam Scripturam interpretari, per singula loca quid Ebraicis videatur inserere. Ea porro Commentaria instigante Ambrosio suscepta, eidemque inscripta fuisse ex fragmento intelligimus, quod habet Epiphanius Hæc. 64. cap. 7. Tractatus Origenis in Psalterium centum & quinquaginta vidisse se asseverat Trithemius in libr. De script. Eccl. Novem Homilias in Psalmos 36, 37, 38, Romano sermone Rufini opera donatas Latina Origenis habet editio. De Psalmorum illorum expositione ita Rufinus in Prologo: Idcirco tibi eam, Aproniane fili carissime, in novem orationibus, quas Græci Homilias vocant, velut in uno corpore digestam in Latium transuli.*

C *Eam in novem Homilias digestam se trantulisse dicit, non in novem Homilias digessisse; contra quam Erasmo, & Sixto Senensi visum est. Ex Homilia præterea in Psalm. 82. fragmentum historiae suae inseruit Eusebius: & Homiliam in Psalmum centesimum laudat ipse Origenes Homil. 15. in Iof. Denique brevibus Scholiis Psalterium fuisse ab Origene annotatum affirmat Hieronymus sive quisquis est Auctor Comm. in Psalm. in Proem. Proxi- me, inquit, cum Origenis Psalterium, quod enchiridion ille vocabat, strictis & necessariis interpretationibus annotatum in commune legeremus, simul uterque deprehendimus nonnulla eum vel perstrinxisse leviter, vel intacta penitus reliquisse: de quibus in alio opere latissime disputavit, quod scilicet non putaret rem magnam brevi sermone concludere. Et deinde: Non quod putem a me posse dici qua ille præterit; sed quod ea qua in Tomis vel Homiliis ipse disseruit, vel ego digna arbitror lectione, in D hunc angustum Commentariolum referam. Quibus Tomi Origenis, Homiliae, & Scholia in Psalterium singularim notantur.*

IV. Ex ejus Commentariis in Proverbia Salomonis particulas duas depromsit Pamphilus in Apologia. Catena quoque manuscripta Bibliotheca Mazariniana in Lucam, ad cap. 8. v. 4. insigne fragmentum indidem exprimit. Ipsi Explicationum in Ecclesiasten scribit Sixtus meminisse Methodium in libro De resurrectione. Quod equidem in fragmentis, quae apud Epiphanium, & Phorium extant, nusquam reperio. In Canticum Canticorum multum laboris & studij contulisse ipsum testatur Gregorius Nyssenus. Commentarios quidem & Homilias in hunc librum dedit. Commentarij duplices fuerunt: Parvum Tomum juvenis scripsit, de quo laciniam capiti septimo Philocalia intexam deprehendas. E annis vero provecitior decem composuit Tomos, quos memorabili elogio Hieronymus

E *exornavit, in Prologo ad Damasum, suae interpretationi duarum Origenis Homiliarum in Canticum præfixo: Origenes, inquit, cum in ceteris libris omnes vicerit, in Canticum Canticorum ipse se vicit: nam decem voluminibus explicitis, quae ad viginti usque versuum millia pene perveniunt primum Septuaginta Interpretes, deinde Aquilam, & Symmachum, & Theodotionem, & ad extremum Quintam Editionem, quam in Aethio littore invenisse se scribit, ita magnifice, aperteque disseruit, ut inde mihi videatur in eo completum esse quod dicitur: Introduxit me Rex in cubiculum suum. Horum Commentariorum pars non contemnenda in Editione Latina hodieque superest, sed male in Homiliis distributa, ut ostendemus inferius, cum de superstitibus Origenis Operibus erit agendi locus. Homilias autem in Canticum duas Hieronymus Latine explicavit, quas, F ut ipse ait, in morem quotidiani eloquij parvulis adhuc lactentibus (Origenes) composuit.*

V. Isaiam Adamantius Commentariis, Homiliis, & Scholiis interpretatus est; & Commentariorum quidem triginta libris, Homiliis viginti quinque. Hieronymus libr. 1. Apolog. adv. Rufin. cap. 3. *Certe etiam Origenes Patriarchen Huillum, qui temporibus eius fuit, nominat; & tricesimum tomum in Esaiam, in cujus sine edisserit: Vix tibi civitas Ariel, quam expugnavit David, illius expositione concludit; ut cum aliter prius sensisse se dicat, doctum ab illo, id quod est verius, constiterit. Et in Proemio ad primum Commentariorum suorum in Isaiam librum: Scripsit in hunc Prophetam juxta Editiones quatuor, usque ad visionem quadrupedum in deserto Origenes triginta volumina, de quibus vicesimus sextus liber non invenitur. Feruntur & alij sub nomine ejus de visione respandor duo ad Græcam libri, qui pseudo-graphi putantur; & viginti quinque Homiliae: & quatuordecim quas nos Excerpta possumus appellare. Plura autem scripsisse illam persuadere possunt*